

Začít spolu

Eliška Mikšová 327 277

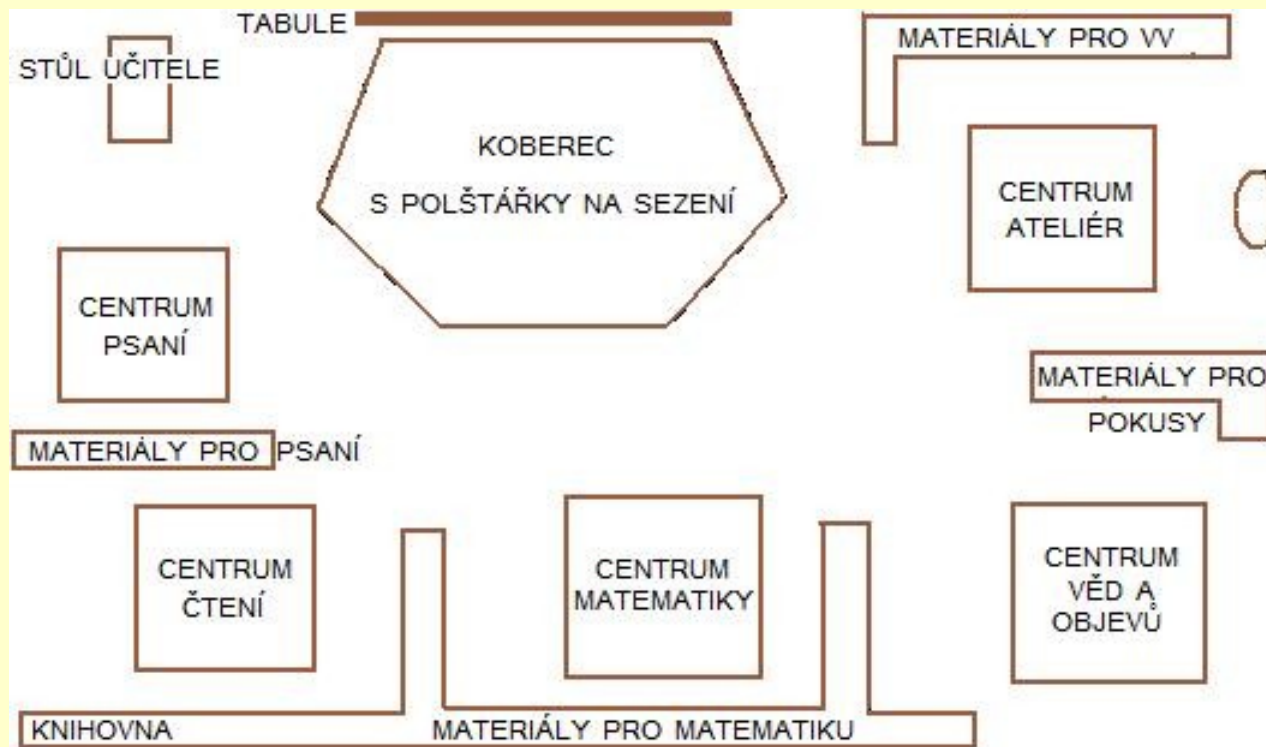
Vzdělávací program Začít spolu je českou verzí mezinárodního projektu Step by Step, který probíhá v 30 zemích světa.

Program garantuje americká nezisková organizace **Children's Resources International Washington. D.C** a finančně ho podporuje **Open Society Fund**.

Jednotlivé národní projekty sdružuje mezinárodní organizace **International Step by Step Association (ISSA)**. U nás se začal tento inovativní program uplatňovat nejprve v mateřských školách a od roku 1996 i na prvním stupni základních škol. **V současné době se k programu Začít spolu hlásí přibližně 100 mateřských a 70 základních škol v Čechách.**

Jádrem vzdělávacího programu Začít spolu je pedagogika orientovaná na dítě. Program využívá řadu metod z reformní pedagogiky počátku 20. století i pozdějších inovativních vzdělávacích programů. Hlásí se ke **kooperativnímu výučování a pedagogickému konstruktivismu**. Velký důraz klade na **podnětné prostředí, moderní vyučovací metody, kvalitní hodnocení a evaluaci, spolupráci s rodiči a další vzdělávání pedagogů** (včetně certifikace).

- Učitel žákům jednostranně nevnucuje **pravidla**, kterými se musejí řídit. Autoři programu Začít spolu doporučují, aby pravidla vznikala na základě vzájemné dohody. Během prvních hodin se má učitel domluvit se žáky na společných pravidlech, která budou všichni dodržovat. Pravidla jsou zformulována jazykem dětí. Žáci je považují za důležitá a chápou jejich smysl. Protože se na jejich tvorbě, formulaci i přijetí aktivně podíleli, je velká pravděpodobnost, že se jimi budou skutečně řídit. Totéž samozřejmě očekávají od učitele. Vzniklá pravidla se nakonec vyvěsí na viditelné místo, aby je všichni měli stále na očích.
- Třída v programu Začít spolu nemá tradiční podobu tří řad lavic, ale člení se do tzv. **center aktivit**. Možná by se dalo toto uspořádání přirovnat k dětskému pokojíčku, kde je postel (centrum spaní), psací stůl (centrum učení) a kobereček (centrum hraní). Ve třídě jsou samozřejmě jiná centra aktivit. Každé z center je vybaveno jinými pomůckami typickými pro danou aktivitu. Vybrané aktivitě se žáci nemohou věnovat jinde. V daném centru aktivit většinou tráví celou dobu, která je pro práci v centrech aktivit vyčleněna. (V různých školách i u různých učitelů jde o odlišnou dobu – většinou dvě spojené hodiny několikrát za týden.)
- **Příklady hlavních center aktivit na I. stupni ZŠ:**
 - Čtení
 - Psaní
 - Matematika
 - Pokusy a objevy
 - Ateliér
 - Kostky
 - Relaxace

Začít spolu - centra aktivit

- Také **struktura dne** se v programu Začít spolu liší od tradiční školy. Jednotlivé předměty po sobě nenásledují ve 45 minutových intervalech, ale vyučování se člení do různě dlouhých **vyučovacích bloků** nebo **tematických projektů**.
- Den začíná **ranním kruhem**, který trvá 20 až 30 minut. Děti si v něm vyměňují zážitky z víkendu, mohou si společně zazpívat „třídní hymnu“ nebo provádět ustálené rituály. Žáci si čtou **ranní dopis** (zprávu), ze kterého se dozvědí, co bude náplní daného dne (obvykle je napsán na tabuli a jeho součástí může být hádanka či křížovka nebo jiné „lákadlo“, které upoutá pozornost dětí k tématu, jímž se budou delší dobu zabývat).

- Následuje **práce na společném tématu**, která zabere zhruba 60 až 90 minut. Při ní si žáci osvojují nejdůležitější učivo, především z českého jazyka a matematiky, nebo se věnují cizímu jazyku a tělesné výchově. Děti mohou pracovat samostatně, ve dvojicích či skupinách.
- Po velké přestávce (20 až 30 minut) následuje **práce v centrech aktivit**, která opět trvá 60 až 90 minut. (Někdy bývají centra aktivit už před přestávkou – v prvních 2 vyučovacích hodinách...) Děti se rozejdou do jednotlivých učebních koutků, kde mají připravené konkrétní úkoly. **Každá skupinka žáků se tedy věnuje zcela jiným činnostem.** V průběhu daného časového období (většinou jednoho týdne) musí každý žák projít všemi centry aktivit a splnit tam všechny úkoly, které byly učitelem určeny jako povinné. Kromě nich jsou k dispozici i volitelné úlohy. Žáci si tedy musejí dobře naplánovat své činnosti, aby vše stihli. K tomu slouží **týdenní rozpis**, do kterého si žáci zapisují, kdy se budou které aktivitě věnovat. Jedná se tedy o období **otevřeného vyučování**. V centrech aktivit mohou být kooperativní i samostatné úkoly. Nejde o krátká cvičení, ale náročnější činnosti, které dítěti většinou zaberou celý stanovený čas. V daném dni tedy stihne navštívit pouze jedno centrum aktivit. Příští den si už vybírá jiné. (Ideální je, když skupinka žáků střídá jednotlivá centra aktivit společně po celý týden nebo i déle – více se spolu sblíží a snadněji kooperují, než kdyby se členové skupin obměňovali každý den.)

- Poté mohou následovat další činnosti mimo centra aktivit, například hudební výchova. Mělo by jít o **méně náročné činnosti, které dělá celá třída společně.**
- Vyučování končí v **hodnotícím (závěrečném) kruhu**, který zabere 20 až 30 minut. Děti v něm prezentují výsledky své práce. Žáci hodnotí, co se jim dařilo a nedařilo a proč. Velký důraz je kladen na sebehodnocení a vzájemné vrstevnické hodnocení. Učitel uzavírá den a může se žáky plánovat činnosti pro následující dny.
- Všechny úkoly, kterým se žáci věnují, se vztahují k **hlavnímu tématu**, které může trvat celý týden, měsíc nebo i déle. Program Začít spolu tedy využívá prvky **integrované tematické výuky i projektového vyučování.**
- Když tento program v USA vznikal, měl řešit integraci cizinců (dětí přistěhovalců) do amerických škol. I u nás přichází do škol stále více žáků, jejichž rodiče se do České republiky přistěhovali z ciziny za prací. Školy s vyšším počtem Romů, Vietnamců či dalších národností, by měly začít uvažovat o výhodách tohoto programu a podrobněji se s ním seznámit na dlouhodobých kurzech nebo letních školách, které nabízí občanské sdružení Step by Step ČR.

- individualizace
- integrované učení hrou a činnostmi
- plánování a pozorování
- centra aktivit ve třídě
- aktivní účast rodin jako partnerů
- integrace a inkluze dětí s individuálními i etnickými speciálními potřebami
- multikulturní a protipředsudkové vzdělávání

VÝROBA OVOCNÉHO
SALÁTU

(LOUPÁNÍ, STROUHÁNÍ,
KRAJENÍ, MÍCHÁNÍ,
ÚKLID PRACOVNÍHO
MÍSTA, MYTÍ NÁDOBÍ,
HOSTINA...)

OSMIŠĚRKA
VYHLEDÁVÁNÍ SLOV
S KRAJEM A DLOUHOU
SAMOHLÁSKOU

OBJEVY

PsaNí

Matematika

RÝSOVÁNÍ PŘEPRAVKY NA OVOCE
SLOŽENÁ SLOVNÍ ÚLOHA
ORIENTACE NA ČÍSELNÉ OSE
DO 100 - "SBĚR OVOCE"

Ateliér

*
ŠITÍ JABLKA
JEDNOBŮCHÝM
STEHEM, DOTVŮŘENÍ
KORĚNÍM

ČteNí

"DUPACÍ VEŽEČEK"
KŘÍŽOVKA,
ZÁPIS NÁZVŮ
ZELENINY
A OVOCNÝCH STROMŮ
S PĚŘÁZOVÁNÍM
OVOCE

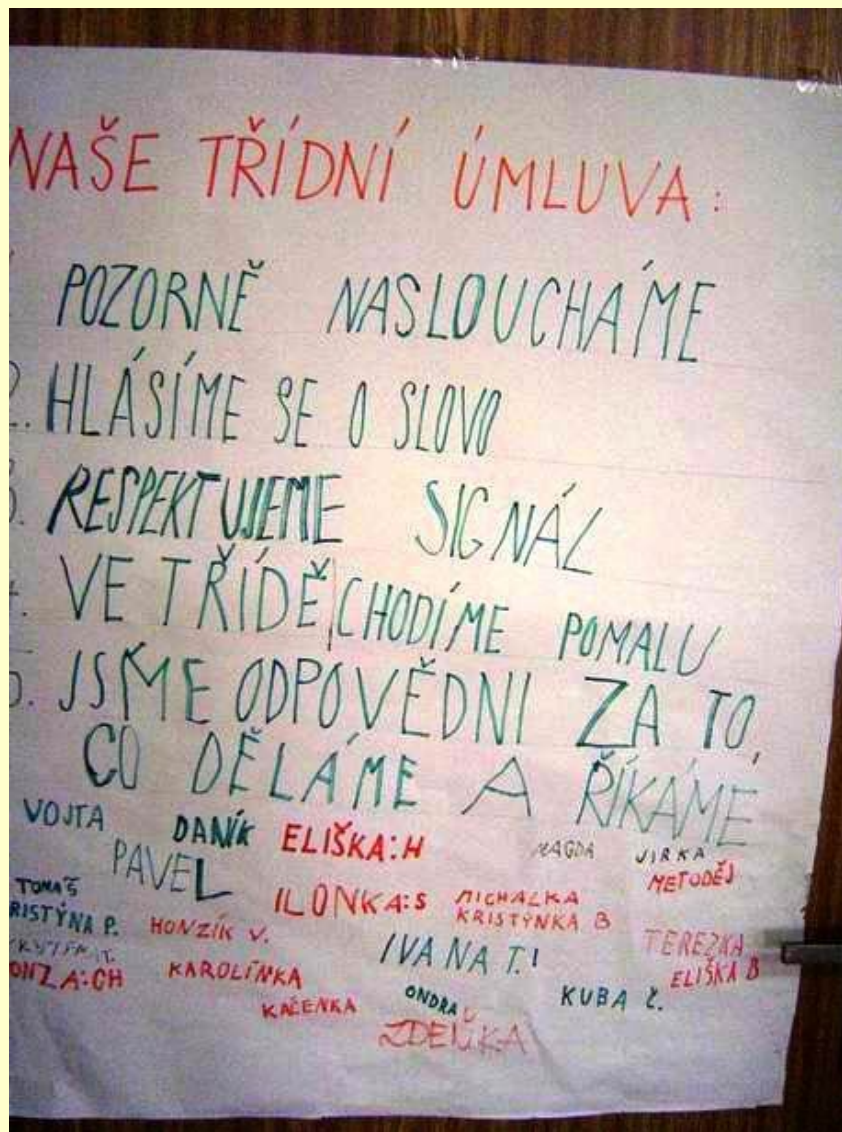
OVOCE A
ZELENINA

- Začít Spolu video: <http://www.youtube.com/watch?v=jE9JGsOUyOQ>

- <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/projektove-vyucovani/pv-zahranici/inovativni-programy-1>
- http://www.ctenarska-gramotnost.cz/wp-content/uploads/2011/03/zacitpolu_dopis1.jpg
- <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/projektove-vyucovani/pv-zahranici/inovativni-programy-1>
- <http://www.alternativniskoly.cz/zacit-spolu/zacit-spolu/>
- <http://www.jdemedoskoly.cz/temata/alternativy/procsivybratalalternativniskolu.asp>
- http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty4_stepbystep
- <http://www.msskuhrov.cz/clanky/dokumenty-ms/zacit-spolu.html>
- <http://www.msskuhrov.cz/clanky/dokumenty-ms/zacit-spolu.html>

